

Koronavirusrokotteiden turvallisuus

Maija Kaukonen, Dos
Anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkäri
Kliinisen farmakologian erikoislääkäri
Ylilääkäri, jaostopäällikkö

25.3.2021

Lääketurvatoiminta (koskee myös rokotteita)

- Tavoitteena on hyväksyttävä lääketurvallisuus väestötasolla
  - Yksilön kohdalla tehtävät ratkaisut tehdään potilasta hoitavassa yksikössä.
- Hyödyt ja haitat suhteessa muihin hoitovaihtoehtoihin ja hoitamatta jättämiseen

Lääkkeen haittavaikutus

Määritelmä:

- Lääkkeen aiheuttama haitallinen ja muu kuin aiottu vaikutus (Läkelaki 30 a §)
- Lääkkeen aiheuttama tahaton ja haitallinen vaikutus, joka ilmenee käytettäessä lääkettä sairauden ehkäisyyn, hoitoon tai diagnosointiin tavanomaisin annoksin (WHO)

Lääkevalvontaviranomaisen toimivalta kohdistuu valmisteen myyntilupaan

- Tuoteinformaation päivitys (esim. uudet varoitukset)
- Tuotteen käytön rajoitukset (esim. uudet kontraindikaatiot)
- Myyntiluvan peruuttaminen

Milloin tehdä haittavaikutusilmoitus?

Ilmoittaminen on oikeus, ei velvollisuus

Haittavaikutus on vakava:

- kuolema
- hengenvaara
- sairaalahoito
- pysyvä/merkittävä toimintaesteisyys
- synn. epämuodostuma

Haittavaikutus on odottamaton

Uuden lääkkeen
aiheuttama
haittavaikutus

The image shows a Fimea report form titled 'ILMOITUS EPÄILLYSTÄ LÄÄKKEEN HAITTAVAIKUTUKSESTA'. The form is for a patient named 'PE-FIMEN JOKINEN'. Red annotations highlight four key areas: 1. Potilas (Patient), 2. Haittavaikutus (Adverse reaction), 3. Epäilty lääke (Suspected drug), and 4. Ilmoittaja (Reporter). The form includes fields for patient details, a table for listing suspected drugs, and a section for the reporter's information.

Haitallinen
yhteisvaikutus

Haittavaikutuksen
esiintymistiheys
näyttää lisääntyvän

Haittavaikutus liittyy
myyntiluvasta
poikkeavaan käyttöön,
lääkitysvirheeseen tai
yliannostukseen

Miten teen haittavaikutusilmoituksen?

www.fimea.fi

Ajankohtaista

KORONAVIRUS (COVID-19)

Koronavirus COVID-19

Fimean uutisia, usein kysytyjä kysymyksiä ja tietoa koronarokotteiden haittavaikutusilmoituksista

HAITTAVAIKUTUSILMOITUKSEN TEKEMINEN

Kuinka ilmoittaa lääkkeen/rokotteen haittavaikutuksista?

Tällä hetkellä

- Lomakkeen lähetyks turvasähköpostilla
- Fimnet –tunnuksilla sähköisesti
- Postitse paperiversiona

Tulossa

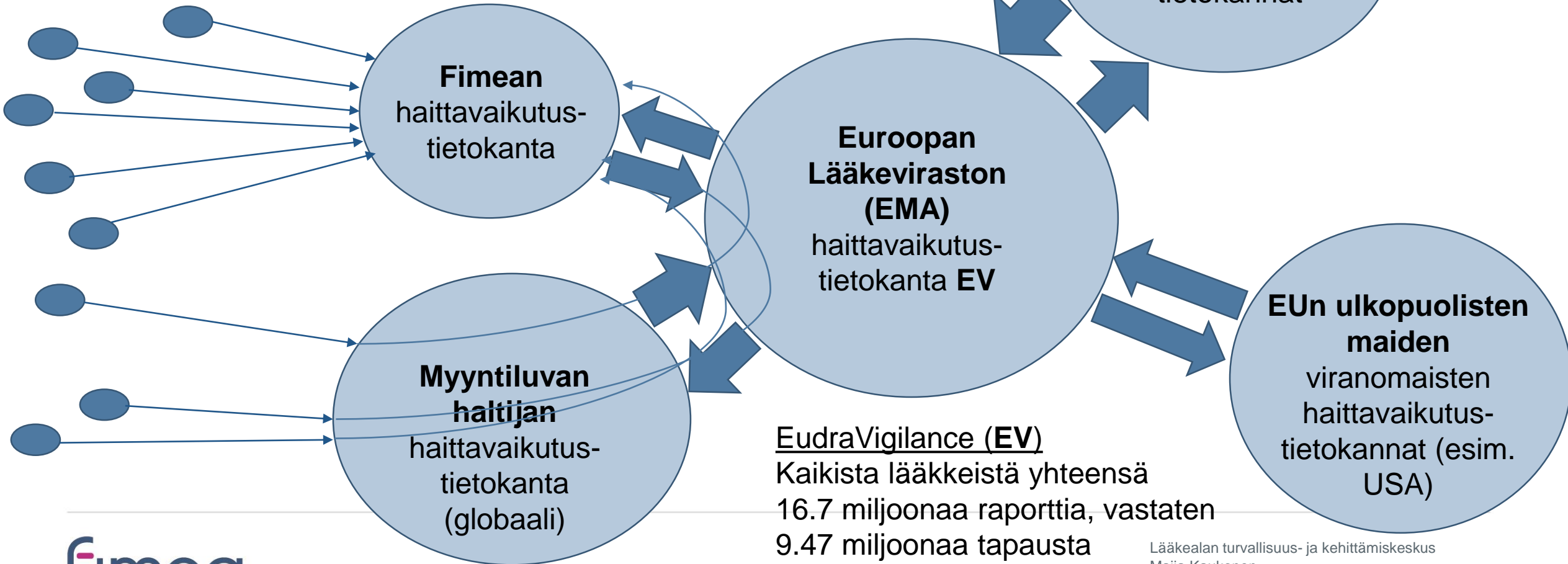
- Sähköinen lomake kaikille
- Vaatii vahvan tunnistautumisen

Fimean haittavaikutusilmoitusrekisteri

- Vuodesta -73 lähtien sähköinen rekisteri, > 40 000 ilmoitusta
- Ilmoittajat: terveydenhuollon ammattilaiset ja lääkkeiden käyttäjät
- **Epäillyt/todetut** haittavaikutukset
- Jokaisesta ilmoituksesta arvioidaan
  - vakavuus,
  - odotettavuus
  - mahdollisten jatkotoimenpiteiden tarve
- Ilmoittaminen on vapaaehtoista, joten
  - Ei ole tilasto Suomessa ilmenneistä haittavaikutuksista
  - Ilmoitusten perusteella ei voi laskea haittojen yleisyyttä
  - Ilmoitusten lukumäärän perusteella ei voi vertailla eri lääkkeiden turvallisuutta keskenään

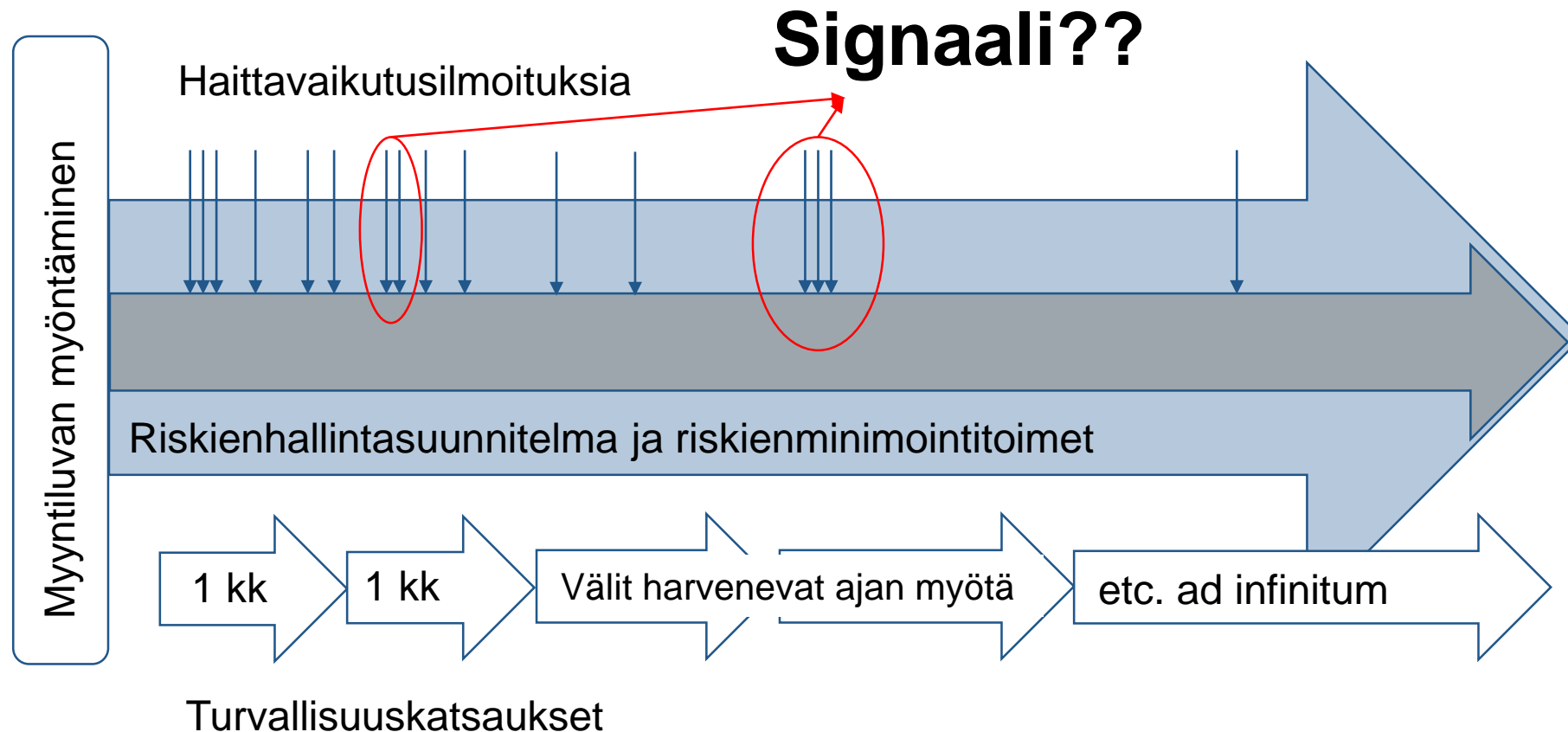
Haittavaikutusilmoitusten kulku

Suomessa tehdyt
Haittavaikutusilmoitukset

EudraVigilance (EV)
Kaikista lääkkeistä yhteensä
16.7 miljoonaa raporttia, vastaten
9.47 miljoonaa tapausta

Lääketurvatoiminta Covid –rokotteen myyntiluvan myöntämisen jälkeen

Lääketurvaseuranta

- **Myyntiluvan myöntämisen jälkeen (COVID rokotteet)**
  - Haittavaikutusraporttien seuranta
  - Signaalien havaitseminen
    - **Fimea** – Haittavaikutustietokanta ja yksittäiset ilmoitukset
    - **THL** – datalouhinta terveydenhuollon rekistereistä
    - Muut (EMA, muut lääkeviranomaiset, myyntiluvan haltija)
  - Turvallisuuskatsaukset
    - 1 kk välein, myöhemmin harvemmin
    - Käydään läpi kaikki raportoidut haitat, tutkimustulokset ja julkaistu kirjallisuus
  - Seurantatutkimukset (ns. PASS –tutkimukset)

Koronavirusinfektio

Kuolleisuus

Kuolleisuus ikäryhmittäin (THL 1.3.2021)

- 30-39 vuotta – 0,4 promillea
- 40-49 vuotta – 0,1 %
- 50-59 vuotta – 0,4 %
- 60-69 vuotta – 1,5 %
- 70-79 vuotta – 9 %
- 80- vuotta – 31 %

Kokonaiskuolleisuus (WHO 1.3.2021)

- 2,2 %

Erilaiset perussairaudet lisäävät kuolemanvaaraa

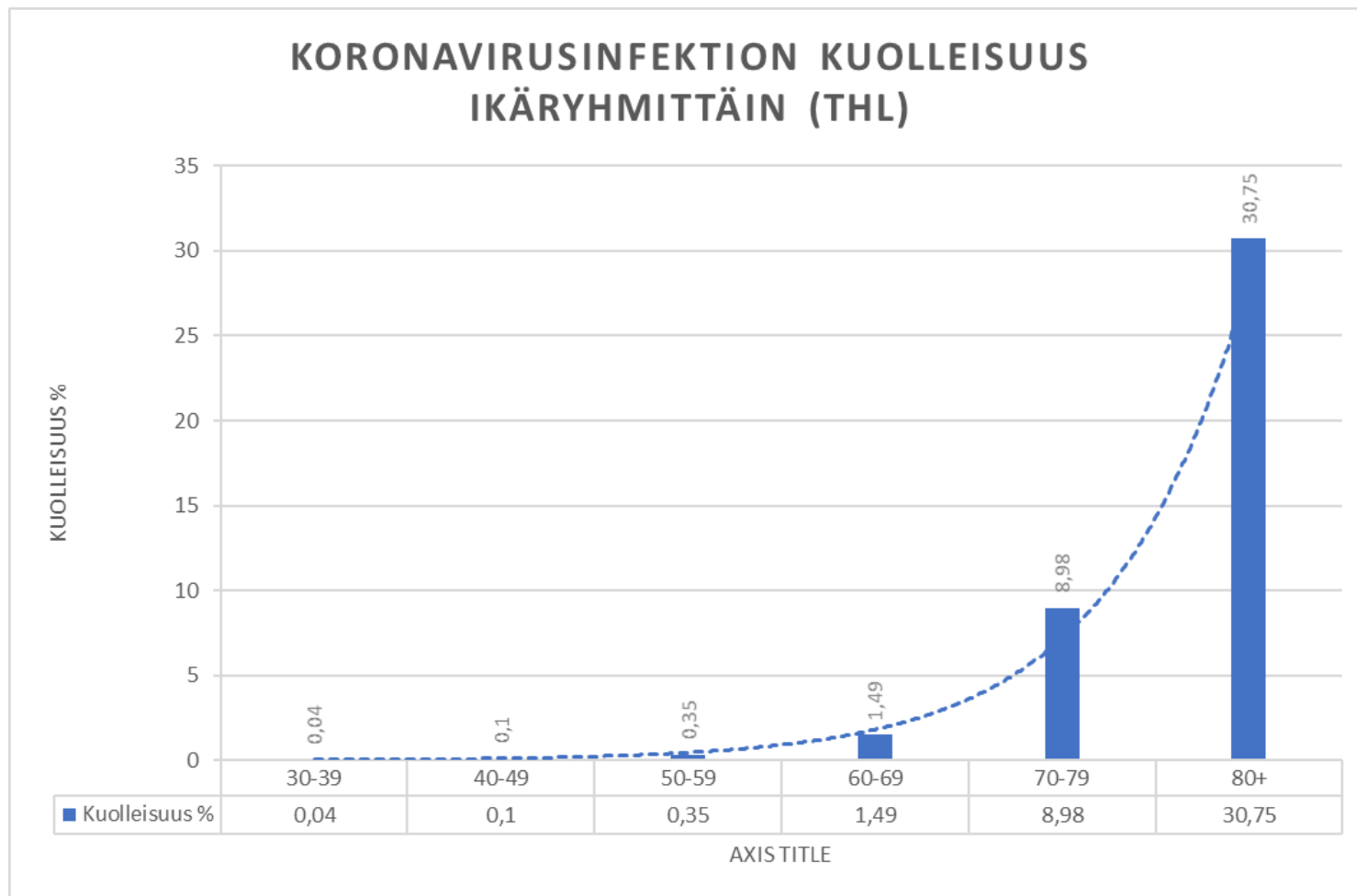
Long COVID

- Kun oireet jatkuvat yli 12 viikkoa

MIS-C

- Lapsilla esiintyvä vaikea, pitkittynyt tulehdusreaktio

Koronavirusinfektio Suomessa

Koronavirusinfektion pitkäaikaisongelmat henkiin jääneillä - sairaalahoidetut

- 1733 potilasta, mediaani-ikä 57 vuotta (50% välillä 47 – 65 vuotta)
- 6 kuukauden kuluttua
  - Väsymys tai lihasheikkous 63%
  - Nukkumisvaikeudet 26%
  - Ahdistus tai masennus 23%
  - Alentunut 6 minuutin kävelytesti 22-29%
  - Alentunut keuhkojen toiminta (diffuusiokapasiteetti) 22-56%
    - Mitä vaikeampi tauti sairastettu, sitä huonompi keuhkotoiminta.
  - Keuhkokuivissa muutoksia (CT score) lähes kaikilla.
  - Aiemmin tervemunuaisisilla potilailla alentunut munuaistoiminto (eGFR <90 ml/min)

Koronavirusinfektion pitkäaikaisongelmat henkiin jääneillä – kotihoitoinen infektiio

Characteristic	Kotihoitoinen infektiio Outpatients (n = 150)	Oireeton taudinkantaja Asymptomatic individuals (n = 11)	Terveet kontrollit Healthy controls (n = 21)
Post-COVID-19 follow-up characteristics			
Aika sairauden alusta median (SD), ^{a,b}	169 (37.1)	139 (47.1)	87 (31.3)
Oireiden lukumäärä*			
0	98 (65.3)	11 (100.0)	20 (95.2)
1-2	28 (18.7)	0	0
≥3	21 (14.0)	0	1 (4.8)
Missing	3 (2.0)	0	0
Heikentynyt elämänlaatu	44 (29.3)	2 (18.2)	2 (1.4)

*oireita: väsymys, hajuaistin menetys, päänsärky, hengitysvaikeudet, lihaskivut, yskä, hikoilu, vilunväreet, pahoinvointi

JAMA Network Open. 2021;4(2):e210830. doi:10.1001/jamanetworkopen.2021.0830

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus
Maija Kaukonen
18.3.2021

Koronavirusinfektion aiheuttamat verihyytymät

8271 Covid –potilasta

- Laskimoperäiset verisuonitukokset 20 % (13-28%)
  - Tehohoidossa olleilla 31 % (23-39%)
- Keuhkoveritulpat 13 % (11-16%)
  - Tehohoidossa olleilla 19 % (14-25%)
- Valtimoverisuonitukokset 2 % (1-4%)
  - Tehohoidossa olleilla 5 % (6-22%)

Odotetut rokotehaitat – valmisteyhteen veto

Kliinisissä tutkimuksissa todettu

Pfizer-BioNtech

- Injektiokohdan kipu (> 80 %)
- Väsymys (> 60 %)
- Päänsärky (> 50 %)
- Lihaskipu ja vilunväristykset (> 30 %)
- Nivelsärky (> 20 %)
- Kuume ja injektiokohdan turvotus (> 10 %)

Haittavaikutukset olivat yleensä voimakkuudeltaan lieviä tai keskivaikeita ja hävisivät muutaman päivän kuluessa rokottamisesta.

Korkeampaan ikään liittyi hieman alhaisempi reaktogeenisuuden esiintymistiheys.

Moderna

- Kipu injektiokohdassa (92 %)
- Väsymys/uupumus (70 %)
- Päänsärky (64,7 %)
- Lihaskipu (61,5 %) ja Nivelkipu (46,4 %)
- Vilunväristykset (45,4 %) ja Kuume (15,5 %)
- Pahoinvointi/oksentelu (23 %)
- Kainaloiden turpoaminen/arkuus (19,8 %),
- Injektiokohdan turvotus (14,7 %) ja punoitus (10 %)

Haittavaikutukset olivat voimakkuudeltaan yleensä lieviä tai kohtalaisia ja hävisivät muutaman vuorokauden kuluessa rokotuksen jälkeen.

Reaktogeenisten tapahtumien hieman pienempi esiintymistiheys oli yhteydessä suurempaan ikään.

Astra Zeneca

- Adenovirusvektorirokote
- Odotettavissa rokotteen jälkeen (% rokotetuista)
  - Injektiokohdan arkuus (64%)
  - Injektiokohdan kipu (54%)
  - Päänsärky (52%)
  - Väsymys (53%)
  - Lihaskivut (44%)
  - Huonovointisuus (44%)
  - Kuume (41%)
  - Vilunväreet (32%)
  - Nivelkivut (26%)
  - Pahoinvointi (22%)
- 2. annoksen jälkeen oireet yleensä **lievempiä**

Suomessa raportoidut haitat – tiedot päivitetään Fimean nettisivuille

https://www.fimea.fi/tietoa_fimeasta/ajankohtaista/koronavirus-covid-19-/koronarokotteiden-haittavaikutusilmoitukset

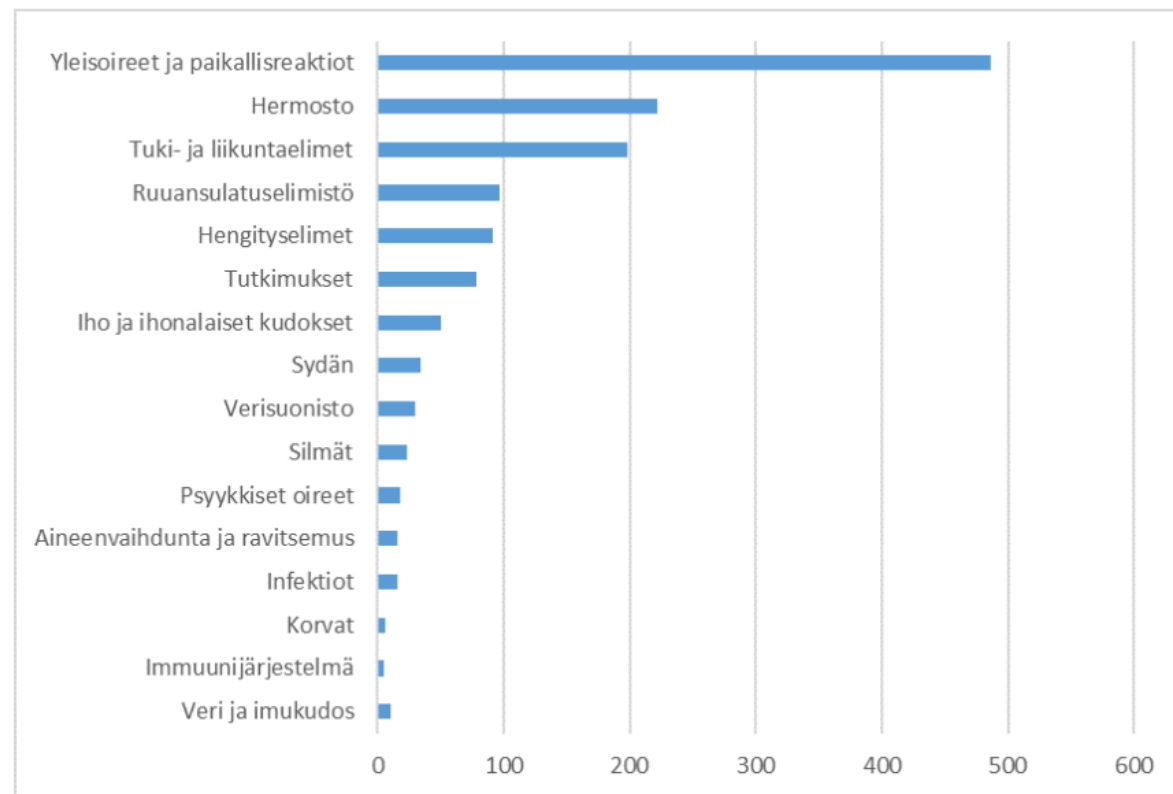
Suomessa raportoidut rokotehaitat

https://www.fimea.fi/tietoa_fimeasta/ajankohtaista/koronavirus-covid-19-/koronarokotteiden-haittavaikutusilmoitukset

Ilmoitettujen haittavaikutusten jakautuminen elinryhmittäin / COVID-19 Vaccine Astra Zeneca

Ilmoitusten lukumäärä 23.3.

Rokotetyyppi (kauppanimi)	Ilmoitusten kokonaismäärä	Ei-vakavat ilmoitukset	Vakavat ilmoitukset*
mRNA-rokote (Comirnaty)	908	606	302
mRNA-rokote (COVID-19 vaccine Moderna)	19	13	6
Adenovirusvektorirokote (COVID-19 Vaccine AstraZeneca)	229	122	107
Yhteensä	1155**	740**	415

COVID –rokotteet ja verisuonitukosten riski

- Kaikkien kolmen rokotteen (Pfizer, Moderna ja AstraZeneca) suhteen tehdään selvitys.
- AZ tilanne on selvityksen alla
  - EMA 18.3.: Ei lisääntynyttä riskiä verisuonitukoksiin (mukaan lukien keuhkoveritulpat ja syvät laskimotukokset)
    - Hyvin harvinaisten veren hyytymishaittojen (aivolaskimotukosten ja yleistyneen veren hyytymishäiriö) suhteen selvitykset jatkuvat
      - Näitä 18 + 7 tapausta 20 miljoonalla rokotetulla
  - THL keskeytti AZ rokotteen käytön 29.3. saakka.
    - THL tiedottaa rokottamisen jatkumisesta.

Kiitos